

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОСНОВИ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Рівень вищої освіти	II (магістерський) рівень вищої освіти / III (освітньо-науковий) рівень
Освітньо-професійна програма	Клінічна психологія / Психологія забезпечення ментального здоров'я / Психологія
Кафедра	Соціальної психології
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Форма контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Розробники курсу	Наталія Навальнева
Контактна інформація	legaldefens@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета курсу: засвоєння основних положень та понять, вироблених наукою авторського права та суміжних прав в Україні, розуміння сучасних тенденцій авторського права.

Після завершення вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти здатні:

Пояснювати теоретичні засади авторського права, його предмет, принципи та місце в системі права інтелектуальної власності.

Характеризувати об'єкти й суб'єкти авторського права, особисті немайнові та майнові права автора.

Аналізувати чинне національне та міжнародне законодавство у сфері авторського права.

Розрізняти правомірне та неправомірне використання об'єктів авторського права в освітній, науковій і професійній діяльності.

Інтерпретувати правові наслідки порушення авторських прав і способи їх захисту.

Застосовувати норми авторського права під час створення, використання та поширення інтелектуального продукту.

Аналізувати кейси щодо дотримання та порушення авторського права у традиційному та цифровому середовищі.

Оцінювати вплив цифрових технологій, інтернету та штучного інтелекту на трансформацію авторського права.

Дотримуватися принципів академічної доброчесності, етики та правової відповідальності у професійній діяльності.

Аргументувати значення авторського права для розвитку культури, науки, освіти та креативних індустрій у сучасному суспільстві.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1. Історія зародження та становлення авторського права в світі та в Україні

Історія зародження та розвитку авторського права в світі. Розвиток авторського права в Англії (Статут королеви Анни), Франції, Німеччині, США, Російській імперії, СРСР. Зародження та розвиток права інтелектуальної власності та авторського права в Україні.

2. Поняття права інтелектуальної власності та авторського права, завдання та принципи авторського права, функції та джерела авторського права та суміжних прав

Поняття права інтелектуальної власності та авторського права. Завдання, функції, принципи авторського права. Поняття та функції суміжних прав. Джерела авторського права і суміжних прав.

3. Виникнення і здійснення авторського права. Презумпція авторства. Зміст авторського права та строк чинності авторських прав

Виникнення і здійснення авторського права. Презумпція авторства. Здійснення державної реєстрації авторського права. Зміст авторського права. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора. Строк чинності майнових авторських прав. Перехід творів у суспільне надбання.

4. Виникнення суміжних прав. Презумпція суміжних прав. Зміст суміжних прав та строк чинності суміжних прав. Сирітські твори та сирітські об'єкти суміжних прав

Виникнення суміжних прав. Презумпція суміжних прав. Зміст суміжних прав. Строк чинності суміжних прав. Перехід об'єкта суміжних прав у суспільне надбання. Сирітські твори.

5. Суб'єкти авторського права і суміжних прав. Співавтори

Автор твору як первинний суб'єкт авторського права. Співавтори. Види співавторства. Первинні та вторинні суб'єкти авторського права. Суб'єкти суміжних прав.

6. Розпорядження майновими авторськими та суміжними правами

Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єктів інтелектуальної власності. Ліцензійний договір на використання об'єктів інтелектуальної власності. Публічна ліцензія на використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання майнових прав інтелектуальної власності. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

7. Правове регулювання використання штучного інтелекту в Україні. Право особливого роду

Правове регулювання використання штучного інтелекту в Україні. Поняття оригінального та неоригінального твору. Право особливого роду (*sui generis*). Суб'єкти права особливого роду. Строк чинності права особливого роду. Майнові права суб'єкта права особливого роду.

8. Захист авторського права та суміжних прав

Види порушення особистих немайнових та/або майнових авторських і суміжних прав. Цивільно – правовий захист авторського права і суміжних прав. Спеціальні способи захисту авторського права та суміжних прав. Порядок припинення порушень авторського права і суміжних прав з використанням мережі Інтернет

9. Відповідальність за порушення авторських та суміжних прав

Види юридичної відповідальності за порушення авторських та суміжних прав. Цивільно – правова відповідальність за порушення авторських та суміжних прав. Адміністративно - правова відповідальність за порушення авторських та суміжних прав. Кримінально - правова відповідальність за порушення авторських та суміжних прав.

Освітній компонент реалізується у дистанційному форматі з поєднанням асинхронної самостійної роботи та обов'язкових практичних контактних занять. Усі навчальні матеріали курсу, зокрема відеолекції, методичні рекомендації, тестові, практичні та самостійні завдання, розміщуються на платформі MOODLE і підлягають обов'язковому опрацюванню впродовж семестру.

Обов'язковою умовою успішного засвоєння дисципліни є повне ознайомлення з усіма лекційними матеріалами та супровідними ресурсами.

Контроль засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється шляхом виконання індивідуального завдання та тестування. Тестові завдання виконуються у визначені терміни з дотриманням дедлайнів, установлених на платформі MOODLE. Недотримання строків виконання завдань може призводити до зниження балів або, у разі систематичних порушень, до обмеження доступу до підсумкового контролю.

Важливою складовою курсу є практичні контактні заняття, участь у яких є обов'язковою. Практичні заняття спрямовані на закріплення теоретичного матеріалу, аналіз навчальних ситуацій, розвиток навичок професійного мислення та міжособистісної взаємодії. Пропуски практичних занять без поважної причини негативно впливають на підсумкову оцінку.

Під час контактних занять і в процесі онлайн-комунікації здобувачі зобов'язані дотримуватися норм академічної доброчесності, професійної етики та принципів взаємної поваги. Забороняються плагіат, використання сторонньої допомоги під час виконання завдань, а також передача власних робіт іншим здобувачам.

ОЦІНЮВАННЯ

	Навчальні методи та техніки	Оціночний засіб для поточного/підсумкового контролю
	Лекційні заняття	
	Основне завдання лекційних занять - формування у студентів базових знань з авторського права та розуміння його сучасних тенденцій, оволодіння студентами знаннями щодо державної реєстрації авторських прав, здійснення захисту та дотримання авторських прав, зокрема використання творів та фрагментів творів у практичній діяльності психолога та психотерапевта, здійснення розпорядження авторськими правами.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підсумковий контрольний тест 2. Індивідуальна навчальна робота – формальне есе 3. Залік
	Практичні заняття	
	Метою практичних занять є перевірка рівня розуміння студентом питань, розглянутих на лекціях та опрацьованих самостійно, проходження студентом контрольного тесту та написання есе.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підсумковий контрольний тест 2. Індивідуальна навчальна робота – формальне есе 3. Залік
	Практичні контактні заняття	

	<p>На практичних контактних заняттях студенти мають можливість подати результати самостійної роботи та отримати зворотній зв'язок від викладача та інших студентів з метою подальшого професійного вдосконалення, а також спільно з викладачем опрацювати судову практику щодо здійснення захисту авторського права в судовому порядку на основі реальних судових справ, для формування практичних знань з обрання ефективного способу захисту порушеного або невизнаного авторського права.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спільна навчально-дослідна робота 2. Індивідуальна навчальна робота – доповідь тез есе
	<p>Самостійна робота включає виконання різноманітних завдань (вивчення законодавчої бази та наукової літератури, матеріалів лекцій, систематизацію прочитаного матеріалу, підготовку до контрольних тестів та заліку), які орієнтовані на глибоке засвоєння матеріалу, що вивчається. Для правильної організації роботи необхідно враховувати порядок вивчення розділів курсу, що знаходяться у суворій логічній послідовності. Звіти про самостійну роботу не надаються. Вивчення відповідного матеріалу перевіряється під час підсумкового контролю знань.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підсумковий контрольний тест 2. Індивідуальна навчальна робота – есе <p>Залік</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Міжнародні документи:

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 року. //Закон України «Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року) »// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, N 21, ст.155 (із змінами)
2. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_052
3. Договір ВОІВ про авторське право // Про приєднання до Договору див. Закон N 2733-III від 20.09.2001 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770
4. Договір ВОІВ про виконання і фонограми // Про приєднання до Договору див. Закон N 2732-III від 20.09.2001 р. [– [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_769
5. Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм 1971 року – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_124
6. Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_124
7. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_763
8. Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і органів мовлення 1961 року – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_763

Нормативно – правові акти України у сфері авторського права і суміжних прав:

9. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
 10. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
 11. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 р. № 2811-IX [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
 12. Закон України «Про медіа» від 13.12.2022 р. № 2849-IX [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
 13. Закон України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» від 23.03.2017 № 1977-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1977-19#Text>
 14. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р. № 2939-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
 15. Закон України «Про електронні комунікації» від 16.12.2020 р. № 1089-IX [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>
 16. Закон України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і(або) суміжних прав» від 15.05.2018 р. № 2415-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19#Text>
- Навчальна література:
17. Вахонєва Т.М. Авторське право і суміжні права в Україні: Навчальний посібник. Київ: ВД “Дакор”, 2019. 2-ге вид., перероб. І доп. 576 с.
 18. Іващенко В.П., Пройдак Ю.С., Фріман І.М., Фріман С.М. Авторське право: Навчальний посібник. Дніпро: Акцент ПП., 2021, 141 с.
 19. Інтелектуальна власність та авторське право: Навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. / І.М. Чістякова, І.Б. Кривдіна, Д.В. Буряк, В.П. Кубко, О.В. Гегечкорі, Д.Д. Татакі, О.О. Татакі, Т.О. Чернов. – К.: Каравела, 2019. – 204 с.
 20. Авторське право та суміжні права в Україні: їх захист та відповідальність: Практичний посібник./ Журавльов Д.В., Чижмарь К. І.- ЦУЛ, 2020. – 224 с.
 21. Сорока Н.Є. Авторське право і суміжні права в інформаційному суспільстві: європейський досвід: монографія. Харків: Право, 2019. 334 с.